

ÉLETPÁLYA- ÉPÍTÉS

KOMPETENCIATERÜLET „B”

MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM
TANÁRI ÚTMUTATÓ

1. évfolyam

A kiadvány az Educatio Kht. kompetenciafejlesztő oktatási program kerettanterve alapján készült.

A kiadvány a Nemzeti Fejlesztési Terv Humán erőforrás-fejlesztési Operatív Program 3.1.1. központi program (Pedagógusok és oktatási szakértők felkészítése a kompetencia alapú képzés és oktatás feladataira) keretében készült, a sulíNova oktatási programcsomag részeként létrejött tanulói információhordozó. A kiadvány sikeres használatához szükséges a teljes oktatási programcsomag ismerete és használata.

A teljes programcsomag elérhető: www.educatio.hu címen.

Szakmai vezető: Farkas László

Szakmai bizottság: Dr. Klein Sándor elnök, Dr. Balogh Andrásné
Dr. Krisztián Béla, Sum István, Dr. Szenes György

Szakmai lektor: Bartha Júlia, Székely Balázsné

Alkotó szerkesztő: Kézy Ágnes

Felelős szerkesztő: Burom Márton

©

Szerzők: Demeter József, Kabódi Katalin, Molnár Mária,
Németh Emerita, Zsadányi Viktorné

Educatio Kht. 2008

TARTALOM

- I.B.1.1.2 . „ITT LÁTHATÓ A NAGYHÍRŰ BŰVÉSZ”
- I.B.1.2.2.1. HOGYAN JÁTSSZUNK?
- I.B.1.2.2.2. TAPINTAT ÉS EGYÉB LELKI FINOMSÁGOK
- I.B.2.1.1.1. ISKOLAI ESZKÖZÖK
- I.B.2.1.1.2. KEZDŐDIK AZ ISKOLA
- I.B.2.3.1. SÜSSÜNK, SÜSSÜNK...
- I.B.3.1.1. EGYRE NÖVEKSZIK
- 1.B.3.3.1. AZ TÖRTÉNT, HOGY...
- I.B.3.3.3. SZABAD-E LOCSOLNI?
- I.B.4.1.1.1. MONDATALKOTÁS
- I.B.4.1.1. LÉGY SZEMFÜLES!
- I.B.4.1.4. ADJUNK NEVET!
- I.B.4.3.2. MIT KELL TENNEM, HA...?
- I.B.5.2. VIGYÁZZ!
- I.B.6.1.2. A LIBA PÉK
- I.B.6.1.3. SZÓLÁSOK, KÖZMONDÁSOK
- I.B.6.3.2. PUSZTÁN SZÜLETTEM
- 1.B.8. A LYUKAS ZOKNI

„ITT LÁTHATÓ A NAGYHÍRŰ BŰVÉSZ!”

MODULLEÍRÁS

A modul célja	A memória és a figyelem fejlesztése; a testséma tudatosítása
Időkeret	15 perc
Ajánlott korosztály	6-7 év
Modulkapcsolódási pontok	Tantervi kapcsolódás: Milyen vagyok? NAT szerinti kapcsolódás: magyar nyelv és irodalom <i>Beszéd-készség, szóbeli szövegek alkotása és megértése</i>
A képességfejlesztés fókuszja	a) A nem verbális kommunikáció néhány elemének megfigyelése (<i>a testbeszéd stb.</i>). A szóhasználat, a kiejtés, testbeszéd összehangolása a kifejezendő tartalommal és a hallgatóval. b) Figyelem a kortárs és a felnőtt beszélgetőtársra, az üzenet lényegének megértése Önmeghatározás Stratégiaalkotás Stratégiamegvalósítás

MÓDSZERTANI AJÁNLÁS

A modul olyan tevékenységeket tartalmaz, amelyeket különböző órákon lehet végezni. Fontos szerepet töltenek be az olvasás és az írás tanulásának előkészítésében.

TÁMOGATÓ RENDSZER

Palástiné Varga Erzsébet: *Helyes ejtési és beszédművelési feladatok*, Bács-Kiskun Megyei Pedagógiai Intézet, Kecskemét, 1991

MODULVÁZLAT

1. feladat feldolgozása (5 perc)

A	Tevékenység	Kire gondolok?
	Tanári instrukciók	<p>Ismertesse a játékot próbával összekötve. Kérje meg a gyerekeket, hogy álljanak föl. Közölje velük, hogy gondolt közülük valakire. Egyenként fogja sorolni jellemzőit. Akire valamelyik tulajdonság nem vonatkozik, az leül. Így egyre szűkül a kör. Aki egyszer leült, az már nem állhat föl. Az lesz a következő játékvezető, akire gondoltak, és nem tévedett (vagyis ő maradt legvégén állva). A legvégén csak az marad, akire gondolt. Emelje ki, hogy eleinte olyan jellemzőket kell mondani, amelyek több gyerekre is vonatkoznak. Ha úgy látja, hogy tetszik a gyerekeknek a játék, akkor elegendő 5 jellemzőt megadni, hogy minél többen lehessenek játékvezetők.</p>
	Kiemelt készségek, képességek	<p>Önbecsülés Hatékony kommunikáció Analizálás</p>
	Célcsoport/A differenciálás lehetőségei	–
	Munkaforma	Frontális
	Módszerek	Megfigyelés Játék
	Eszközök	–

2. feladat feldolgozása (10 perc)

A	Tevékenység	Mondóka
	Tanári instrukciók	Mutassa be a mondókat teljes egészében. Ezt követően olvassa soronként a versikét, hogy memorizálni tudják a gyerekek. A memorizálás monotonitását oldani lehet ritmikus tapssal, halkuló-erősödő verseléssel stb. Amikor sikerült mindenkinek nagyjából memorizálni a szöveget, mutassa be a mondókat testmozgással egybekötve (1. gyűjtemény). A gyerekeknek mutasson tükörképet, hogy tudják követni mozdulatait.
	Kiemelt készségek, képességek	Kooperativitás Hatékony kommunikáció
	Célcsoport/A differenciálás lehetőségei	–
	Munkaforma	Frontális
	Módszerek	Memorizálás Játék
	Eszközök	1. gyűjtemény

WEÖRES SÁNDOR

VÁSÁR

(6. versszak)

Sátor alól kikiáltó szétnéz:
„Itt látható a nagyhírű bűvész!”
A lábával karikázik,
A kezével citerázik,
Az orrával orgonázik,
A fülével figurázik,
A szemével gurgulázik,
A szájával vacsorázik.

Ötletek a vers testmozgásokkal történő összekapcsolásához:

1. sor: Nézzen jobbra, majd balra!
2. sor: Intenzív csalogató mozdulatok!
3. sor: Emelje meg térdét 90 fokos szögbe, és írjon le köröket lábfejjével irányváltatással!
4. sor: Bal kezét fektesse egy elképzelt vízszintes felületre, a jobb kéz ujjával pengesse a húrokat!
5. sor: Fejét mozgassa le-föl!
6. sor: Mozgassa füleit kézzel előre-hátra!
7. sor: Mozgassa szemét körbe-körbe irányváltatással!
8. sor: Mímeljén nagy harapást, rágást!

I.B.1.2.2.1.

(FIGYELÜNK EGYMÁSRA: FIGYELEK MAGAMRA, FIGYELEK MÁSOKRA 2.)

HOGYAN JÁTSSZUNK?

MODULLEÍRÁS

A modul célja	Szerezzenek tapasztalatot a mindennapi élethelyzetekről, a konfliktusok megoldásának lehetőségeiről
Időkeret	15–20 perc
Ajánlott korosztály	6-7 év
Ajánlott megelőző és követő tananyag	Megelőző modul: - Követő modul: -
Modulkapcsolódási pontok	<p>Tágabb környezetben:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Műveltségterületen/tantárgyon belül: Magyar nyelv és irodalom Az ítélőképesség, az erkölcsi, esztétikai és történeti érzék fejlesztése Beszédképesség, szóbeli szövegek alkotása és megértése – Műveltségterületen/tantárgyon kívül: <i>Testnevelés és sport</i> <p>Szűkebb környezetben:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Programtanterven belül: Ön- és társismeret – Figyelünk egymásra: Figyelek magamra, figyelek másokra 2.
A képességfejlesztés fókuszai	<p>a) Mindennapi konfliktusok átélése dramatikus játékkal, különféle dramatikus formák kipróbálása révén (pl. bábjáték, helyzetgyakorlat)</p> <p>b) Egyes tettek következményeinek belátása, a társak igényeinek, problémáinak figyelembevétele</p> <p>A társadalmilag elfogadott magatartási normák betartása csoporton belül</p> <p>Önkontroll Szerepvállalás Hatékony kommunikáció</p>

MÓDSZERTANI AJÁNLÁS

A szituációs játékokat mindig zárjuk beszélgetéssel. Rendkívül fontos szabály, hogy ne minősítsük a gyerekek hozzászólásait sem pozitívan, sem negatívan, szoktassuk erre a gyerekeket is!

A halandzsanyelven való beszélgetést nem csak számokkal, hanem „valódi” halandzsanyelven is játszhatjuk.

TÁMOGATÓ RENDSZER

Felhasznált objektumok

Csukás István–Cakó Ferenc: *Ugrifüles az illemtanár*, Pannónia Filmstúdió (Hogyan játszunk? 32–37. old.), Budapest, 1986

Játékkönyv. Szerkesztette: Kaposi László. Színházi füzetek IV., Marczibányi Téri Művelődési Központ., Kerekasztal Színházi Nevelési Központ, Budapest, 1993

MODULVÁZLAT

Feladatfeldolgozás (15 perc)

A	Tevékenység	Szituációs játék
	Tanári instrukciók	<p>Beszélgetés halandzsanyelven.</p> <p>Mondjuk el a gyerekeknek, hogy most egy olyan országba látogatunk el, ahol szavak helyett számokat mondanak. Mutassuk be, mire gondoltunk. Válasszunk ki magunk mellé egy ügyes, jó beszédkészségű gyereket. Sűgjük a fülébe, hol vagyunk, kik vagyunk. Pl. ő az eladó, én vagyok a vásárló. Játsszuk el a párbeszédet csak számokat használva szavak helyett. Mindenki maximum 20-ig számolhat. (Természetesen ezt a határt mi magunk bátran tágíthatjuk.) Most mutassuk be a párbeszédet, majd kérdezzük meg, mi történhetett.</p> <p>A helyszín, a szituáció megteremtése.</p> <p>Hol vagyunk? Szavakat mondok. Próbáljátok kitalálni, hol vagyunk, és mi történhetett:</p> <ul style="list-style-type: none"> • labdájáért • kapuban • dacosan • csalás <p>A következőkben párokat alakítunk. Játsszák el a párbeszédet. Itt most elég nagy hangzavar lesz, de hagyjuk a gyerekeket, hogy minél felszabadultabbak legyenek.</p> <p>Most cseréljünk ki két szót. A dacosan és a csalás szavak helyett használjuk a választanánk és csapatjáték szavakat. Most előzetesen ne beszéljünk meg semmit, csak kérjük meg őket, hogy játsszák el a párbeszédet így is.</p> <p>Üljünk körbe, és tegyünk fel néhány kérdést a játékkal kapcsolatban. Kiknek milyen érzése volt az első, majd a második párbeszéd alatt? Észrevettek-e valamit egymás testtartásán, hangján stb?</p> <p>Ha nincs észrevételük, ne mondjuk el helyettük. A későbbiek során játsszunk még, és esetleg előre adjuk megfigyelési szempontnak.</p> <p>A játék lezárásaként olvassuk fel a meserészletet.</p>
	Kiemelt készségek, képességek	<p>Egyes tettek következményeinek belátása, a társak igényeinek, problémáinak figyelembevétele</p> <p>A társadalmilag elfogadott magatartási normák betartása csoporton belül</p> <p>Önkontroll</p> <p>Szerepvállalás</p> <p>Hatékony kommunikáció</p>
	Célcsoport /A differenciálás lehetőségei	<p>A halandzsanyelv használata segíti azokat a tanulókat, akiknek a beszédbeli megnyilvánulás gondot jelent</p>
	Munkaforma	<p>Frontális osztálymunka</p> <p>Páros munka</p>
	Módszerek	<p>Drámajáték</p>
	Eszközök	<p>1. gyűjtemény</p>

HOGYAN JÁTSSZUNK?

(részlet)

Tüskéshátú elszaladt a labdájáért, lihegve, kipirulva jött vissza.

– Itt a laszti! Állj be a kapuba, én majd rúgom neked a gólokat! Hajrá Tüskéshátú!

Ugrifüles finoman ingatta a fejét.

– Nem jó.

– Mi nem jó? A labdázás nem jó?

– Ahogy elkezdted, úgy nem jó! Talán választanánk, hogy ki lesz a kapus!

– Enyém a labda! Én választok! – mondta Tüskéshátú dacosan.

– Vagy talán már a játékra is vannak illemszabályok!? – kérdezte.

– Vannak bizony! – mondta Ugrifüles. – És érdemes betartani, hogy ne legyen veszekedés, meg civakodás, meg marakodás!

– Na, erre kíváncsi vagyok! – ült a labdára Tüskéshátú. – És előre megmondom, hogy én akarok gólt rúgni, mivel nem szeretek veszíteni!

Ugrifüles széttárta a karját, mint aki tanúnak hívja az egész világot.

– Ki szeret? De hát nincs olyan verseny, vagy csapatjáték a világon, amelyben valaki ne veszítene! Ez benne az izgalom! Ha mindenki csak győzne, ami képtelenség, borzasztó unalmas lenne. Azonkívül pedig egyszer veszítünk, máskor meg győzünk! Aki ma veszített, holnap nyerhet. Mind a kettő hozzátartozik a játékhoz. Éppen ezért férfiasan, siránkozás, dührohamok és sértődés nélkül kell elviselni a vereséget. A győztes pedig ne hetvenkedjen, mert holnap ő lehet a vesztes!

Tüskéshátú elgondolkodott.

– Van benne valami... – ismerte be végül.

– Na már most: minden játéknak van valami szabálya! Amit meg kell tartani. Vagyis csak akkor lesz jó a játék, ha komolyan vesszük, és szigorúan megtartjuk a szabályokat. Ez is világos?

– Világos – ismerte el ezt is Tüskéshátú.

– Minden játék, amit többen játszanak: társasjáték. Mit jelent ez? Nemcsak azt, hogy többen vannak, hanem azt is, hogy teljesen egyenlők. Már mint az induláskor, a játék elkezdésekor! Ez nagyon fontos dolog! Nincsenek előnyök, nincsenek kivételezettek! Mert csak így tiszta a játék! És ha egy játék nem tiszta, abban nem érdemes győzni! Csalás árán?

Tüskéshátú ingatta a fejét, hogy nem, nem, csalni nem szabad!

(Csukás István–Cakó Ferenc: *Ugrifüles az illemtanár*)

I.B.1.2.2.2.

(FIGYELÜNK EGYMÁSRA: FIGYELEK MAGAMRA, FIGYELEK MÁSOKRA 2.)

TAPINTAT ÉS EGYÉB LELKI FINOMSÁGOK

MODULLEÍRÁS

A modul célja	Éljen meg mindennapi konfliktushelyzeteket, és keressen megoldásokat azokra
Időkeret	15 perc
Ajánlott korosztály	6-7 év
Ajánlott megelőző és követő tananyag	Megelőző modul: - Követő modul: -
Modulkapcsolódási pontok	<p>Tágabb környezetben: – Műveltségterületen/ tantárgyon belül: <i>Magyar nyelv és irodalom</i> Az ítélőképesség, az erkölcsi, esztétikai és történeti érzék fejlesztése Beszédképesség, szóbeli szövegek alkotása és megértése</p> <p>– Műveltségterületen/ tantárgyon kívül: <i>Testnevelés és sport</i></p> <p>Szűkebb környezetben: – Programtanterven belül: <i>Ön- és társismeret – Figyelünk egymásra: Figyelek magamra, figyelek másokra 2.</i></p>
A képességfejlesztés fókuszai	<p>a) Mindennapi konfliktusok átélése dramatikus játékkal, különféle dramatikus formák kipróbálása révén (pl. bábjáték, helyzetgyakorlat)</p> <p>Részvétel a tanulócsoportban folyó beszélgetésben és vitában</p> <p>b) Egyes tettek következményeinek belátása, a társak igényeinek, problémáinak figyelembe vétele</p> <p>A társadalmilag elfogadott magatartási normák betartása csoporton belül</p> <p>Önkontroll Szerepvállalás Hatékony kommunikáció</p>

MÓDSZERTANI AJÁNLÁS

A beszélgetésekhez lehetőség szerint helyezkedjünk el mindig kényelmesen, ha van szőnyegünk, vagy mesesarkunk, ott. A szituációs játékokat mindig zárjuk beszélgetéssel.

A hozzászólásokat ne értékeljük, hiszen az a célunk, hogy a későbbiekben is mindig mondják el, mit gondolnak. Szoktassuk őket arra, hogy figyeljenek egymásra.

TÁMOGATÓ RENDSZER

Felhasznált objektumok

Csukás István–Cakó Ferenc: *Ugrifüles az illemtanár*, Pannónia Filmstúdió (Tapintat és egyéb lelki finomságok 56–58. old.), Budapest, 1986

MODULVÁZLAT

Feladatfeldolgozás (15 perc)

A₁ Tevékenység

Mi hogyan csináltuk?

Szabályalkotás

Tanári instrukciók

Olvassuk fel a gyerekeknek a részletet.

Hallgassuk meg az első reakcióikat.

Kérjük meg őket, hogy gondoljanak vissza az óvodai élményeikre. Volt-e olyan helyzet, amikor nem voltak tapintatosak, vagy velük volt valaki tapintatlan. (Lehet, hogy már itt az iskolában is előfordult hasonló, ez attól függ, hogy mikor kerül elő ez a téma.)

Hogyan oldottátok meg a hasonló helyzetet az óvodában?

A különböző óvodából jött gyerekek elmondják, vagy eljátszák, náluk mi volt a szokás.

Mi itt hogyan szeretnénk? Megállapodunk néhány közös alapszabályban.

Kiemelt készségek, képességek

Egyes tettek következményeinek belátása, a társak igényeinek, problémáinak figyelembe vétele

A társadalmilag elfogadott magatartási normák betartása csoporton belül

Önkontroll

Szerepvállalás

Hatékony kommunikáció

Célcsoport/A differenciálás lehetőségei

–

Munkaforma

Frontális

Módszerek

Beszélgetés

Szerepjáték

Eszközök

1. gyűjtemény

A₂ Tevékenység	Te mit tennél?
Tanári instrukciók	<p>Mondjuk el a gyerekeknek, hogy Tüskéshátú és Ugrifüles jó barátok. (Kérdezzük meg, hogy milyen állatok lehetnek.) Ugrifüles udvarias viselkedésre tanítja Tüskéshátút. Most éppen arra, hogyan kerüljük el, hogy megbántsuk a másikat. Olvassuk fel a szövegből a dőlt betűvel kiemelt részeket, majd kérdezzük meg, hogyan érezhette magát a másik ebben az esetben. Valószínű, hogy néhányan szeretnék elmondani (általában hasonló rossz) élményüket. (Csúfolták az óvodában, volt egy fiú, aki mindig...) Szánjunk rá néhány percet. Kérjük meg őket, hogy mondjanak jó példát is. Ezután gyűjtsük össze, hogyan lehetett volna megoldani a helyzetet úgy, hogy ne legyen bántó. Mit gondolnak, Ugrifüles mit tanácsolt Tüskéshátúnak. Miután elmondták ötleteiket, olvassuk fel a teljes részletet.</p>
Kiemelt készségek, képességek	<p>Egyes tettek következményeinek belátása, a társak igényeinek, problémáinak figyelembevétele A társadalmilag elfogadott magatartási normák betartása csoporton belül Önkontroll Hatékony kommunikáció</p>
Célcsoport/A differenciálás lehetőségei	–
Munkaforma	Frontális
Módszerek	Beszélgetés
Eszközök	1. gyűjtemény

A₃ Tevékenység:	Szerepjáték
Tanári instrukciók	<p>Felolvassuk a részletet. Meghallgatjuk a reakcióikat. Ha történt valami hasonló valakivel a közelmúltban, biztosan el akarja mondani, hallgassuk meg, de ne ez legyen a „számonkérés” pillanata. Inkább hangsúlyozzuk, a „hogyan lehetett volna megoldani másként” kérdést. Gyűjtsünk olyan helyzeteket, amelyek itt az iskolában történhetnek veletek. Ha vannak köztük vállalkozó szellemű gyerekek (lassan mi is megismerjük őket), játsszák is el a jelenetet. Sok óvodában hangsúlyt fektetnek az udvariassági formulákra. Erre támaszkodhatunk. Valaki kölcsönkéri a rádiódat (színesedet stb.). Hogy mondd meg, hogy most nem tudod odaadni? Valaki olyasmivel tréfál, ami neked rosszul esik. Mit teszel? Mit tesz a másik? A jelenetek bemutatása után mindig kérdezzük meg, mit gondolnak a többiek a megoldásról.</p>
Kiemelt készségek, képességek	<p>Egyes tettek következményeinek belátása, a társak igényeinek, problémáinak figyelembe vétele A társadalmilag elfogadott magatartási normák betartása csoporton belül Önkontroll Szerepvállalás Hatékony kommunikáció</p>
Célcsoport/A differenciálás lehetőségei	–
Munkaforma	Frontális
Módszerek	Beszélgetés
Eszközök	1. gyűjtemény

UGRIFÜLES AZ ILLEMTANÁR

(részlet)

Tüskéshátú elcsodálkozott.

– Tapintat? És lelki finomság? Mit jelentenek ezek?

– A tapintatot úgy érthetjük meg, ha megnézzük, hogy mi az ellentéte! A tapintat ellentéte a tapintatlanság. Más szóval: gorombaság, durvaság, modortalanság. Mondjunk a tapintatra példát! „Nagyon sajnálom, de nem tudom kölcsönadni a zseblámpámat.” Ha így tagadod meg a szívességet, nem sértesz vele. Nem úgy, ha ezt mondod: „Egy frászt adom oda a zseblámpámat, amilyen fakezú vagy, biztos elrontod, meg kiégeted a körtét, különben is irigy vagyok!” Vagy egy másik példa. Észreveszed, hogy az egyik gyerek nadrágja elszakadt. Ez előfordul. Hogyan közlöd vele tapintatosan? Intesz neki, s megsúgod, hogy csak ő hallja. Nem pedig úgy, hogy hangosan, röhögve mutogatsz, s szétkürtölöd, hogy kilátszik a fenéke! Érted?

Tüskéshátú mosolygott, majd elnyomta a mosolyt, s bólogatott.

– Igen. Vagyis nem szégyenítem meg!

Ugrifüles megdicsérte.

– Pontosan! Nagyon jól mondod!

– És milyen lelki finomság van még? Kezdek kíváncsi lenni!

– Vegyük például az ajándékozást! Milyen nagy öröm ajándékot kapni! És nagy öröm ajándékot adni is! Erősíti a barátságot! De ajándékozni is tapintatosan kell. Nem hinné az ember, hogy rossz, tapintatlan ajándékozással, vagy az ajándék elfogadásával is lehet sérteni.

Tüskéshátú nem értette.

– Az ajándékkal sérteni?

– Igen. Mondok egy példát. Egy nagy durvaságot. Valakinek valami szépséghibája van, mondjuk erősen szeplős az arca, és neve napjára szeplő elleni kenőcsöt ajándékozunk. Miért sértő ez? Mert a szeplőjére céloztunk az ajándékkal.

– És az elfogadással hogyan lehet sérteni?

– Úgy, hogy például lefitymálsz, lekicsinyled! Hogy ilyen vacak meg olyan vacak! Vagy ki se csomagolod, esetleg hanyag mozdulattal a sarokba dobod.

– És ha tréfából csinálom? Lehet egyáltalán tréfálni?

-
- Hogyne lehetne! A tréfa sok-sok öröm forrása! De csak az a tréfa, amelyik ötletes, szellemes, nem túlzó s nem okoz fájdalmat. Bizony, elég nehéz eltalálni a finom egyensúlyt. Hogy a tréfa vidám legyen, de meg ne bántsa a másikat.
 - Másokkal akkor nem is tréfálhatunk?
 - Dehogyan! És az a jó tréfa, ha a megtréfált maga is jót nevet a tréfán!

(Csukás István–Cakó Ferenc: *Ugrifüles az illemtanár*, 56–58. old.
Kiemelés tőlünk.)

ISKOLAI ESZKÖZÖK

MODULLEÍRÁS

A modul célja	A szóbeli szövegek alkotásának, megértésének, illetve az alakfelismerés fejlesztése
Időkeret	15 perc
Ajánlott korosztály	6-7 év
Modulkapcsolódási pontok	Tantervi kapcsolódás: Mindennapjaink - Iskolakezdés 1. NAT szerinti kapcsolódás: Magyar nyelv és irodalom <i>Beszéd-készség, szóbeli szövegek alkotása és megértése</i> <i>A tanulási képesség fejlesztése</i>
A képességfejlesztés fókuszai	a) Törekvés a kifejező és mások számára érthető beszédre b) Az önálló feladatvégzés egyes lépéseinek megalapozása, megtapasztalása Stratégiaalkotás Stratégiamegvalósítás

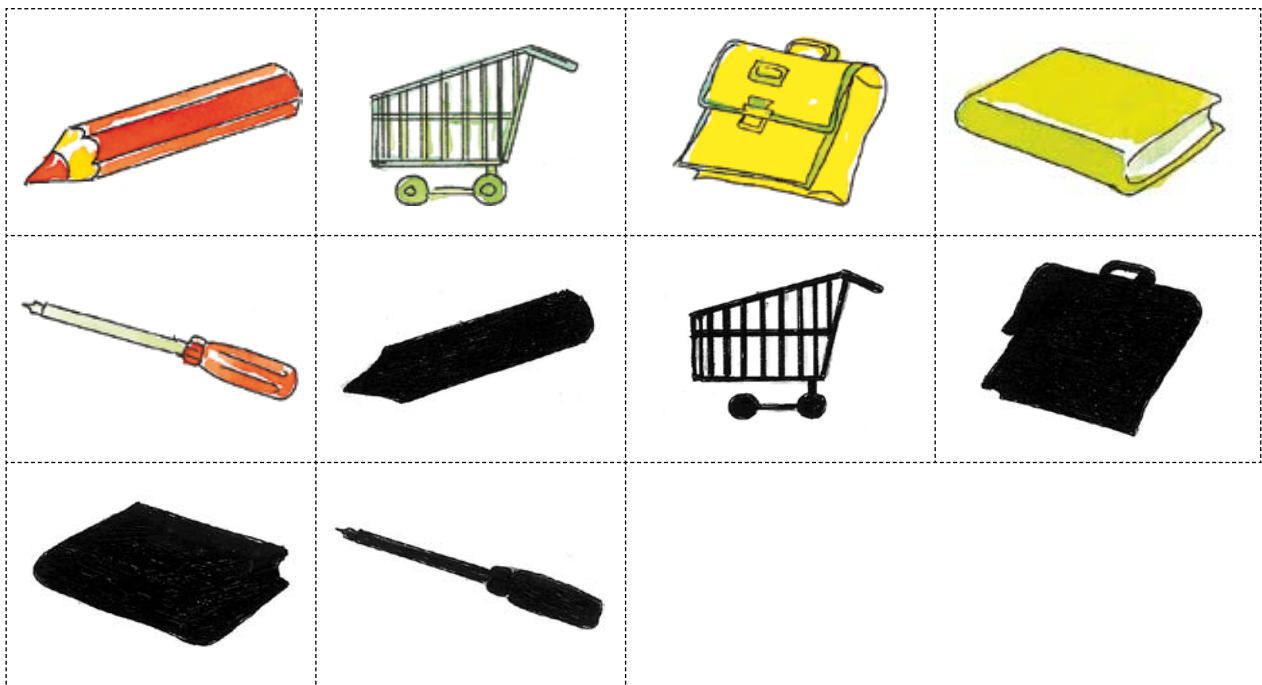
MODULVÁZLAT

1. feladat feldolgozása

A	Tevékenység	Párosíts!
	Tanári instrukciók	Nyírják körbe a képeket, hogy kártyaként tudják használni a feladathoz! Ismertesse a gyerekekkel a feladatot (1. feladat): a rajzot össze kell párosítani az árnyképpel. Ezt követően nevezzék meg a rajzokat, majd ellenőrizzék közösen a megoldást.
	Kiemelt készségek, képességek	Információszerzés Információfeldolgozás
	Célcsoport /A differenciálás lehetőségei	–
	Munkaforma	Egyéni
	Módszerek	Társítás
	Eszközök	1. feladat

1. FELADAT

Párosítsátok a rajzokat és árnyképeiket!

2. rész feldolgozása

A Tevékenység:	Mire használom?
Tanári instrukciók	Beszélgessenek arról, hogy a rajzokon látható eszközöket mire lehet használni. Nevezzék meg azokat az eszközöket, amelyeket az iskolában is használnak.
Kiemelt készségek, képességek	Információszerzés Információfeldolgozás
Célcsoport/A differenciálás lehetőségei	–
Munkaforma	Frontális
Módszerek	Beszélgetés
Eszközök	–

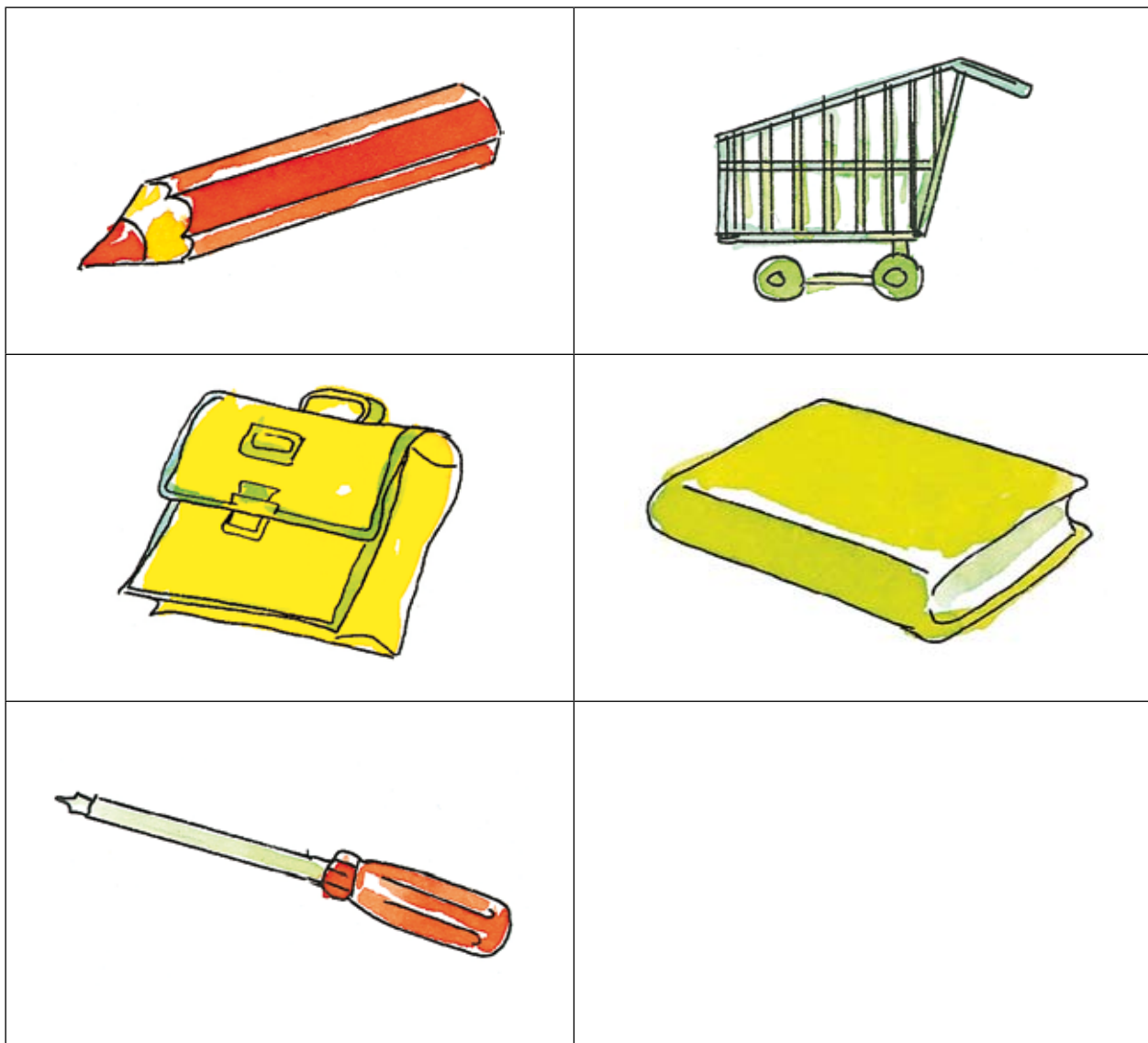
3. rész feldolgozása

A Tevékenység	Mi tűnt el?
Tanári instrukciók	Helyezze el a táblán gyurmaragasztóval az eszközök kártyáit (1. gyűjtemény). Nevezzék meg a tárgyakat, majd kérje, hogy „fényképezzék le” ezeket. Pár másodperc után, minden gyerek hajtsa le a fejét a padra. Ekkor vegyen le a tábláról egy kártyát. A játékot lehet nehezíteni: nemcsak eltűntet egy kártyát, hanem a maradékot össze is keveri.
Kiemelt készségek, képességek	Információfeldolgozás
Célcsoport/A differenciálás lehetőségei	–
Munkaforma	Frontális
Módszerek	Játék
Eszközök	1. gyűjtemény/I.B.2.1.1.1.MELLÉKLET/Képek

1. GYŰJTEMÉNY

Mire lehet ezeket az eszközöket használni?
Melyek ezek közül iskolai eszközök?

(MINDENNAPJAINK - ISKOLAKEZDÉS)

KEZDŐDIK AZ ISKOLA

MODULLEÍRÁS

A modul célja	Weöres Sándor: Kezdődik az iskola c. versének középpontjában álló gondolat segítségével lássák át a tanítási nap, a tanórák és a szünetek rendjét.
Időkeret	15 perc
Ajánlott korosztály	6-7 év
Ajánlott megelőző és követő tananyag	Megelőző modul: - Követő modul: -
Modulkapcsolódási pontok	Tágabb környezetben: – Műveltségterületen/tantárgyon belül: <i>Magyar nyelv és irodalom</i> Ismeretek az irodalomról. – Műveltségterületen/tantárgyon kívül: <i>Ember és társadalom</i> Szűkebb környezetben: – Programtanterven belül: Mindennapjaink – Iskolakezdés
A képességfejlesztés fókuszai	a) Ismerkedés változatos ritmikai, zenei formálású lírai művekkel. A lírai mű középpontjában álló gondolat, illetve érzelmek azonosítása. b) Lényegkiemelés Eszközhasználat Önmotiválás

MÓDSZERTANI AJÁNLÁS

Elképzelhető, hogy valaki ismeri a verset, mert pl. az óvodában tanulták mint készülődést az iskolai életre. Akkor természetesen adjunk alkalmat, hogy bemutassák. Ha egyéb, iskolával kapcsolatos verset ismernek, azt is adják elő.

TÁMOGATÓ RENDSZER

Felhasznált objektumok

Nefelejcs. Szép magyar versek kisiskolásoknak, Móra Ferenc Könyvkiadó, Budapest, 1986

MODULVÁZLAT

Feladatfeldolgozás (15 perc)

A Tevékenység

Az iskolai élet rendjének megbeszélése

Tanári instrukciók

Mutassuk be a verset.

Beszélgessünk arról, hogy mi az, amiben hasonlít a versben leírt, a mi iskolakezdésünkhöz. Hagyjuk a gyerekeket mesélni, hogyan indulnak ők iskolába.

Soroljuk fel az általunk használt iskolai eszközöket.

Milyen tantárgyakat említ a költő?

Milyen tantárgyakat tanulunk mi?

Mire való a szünet?

Hogyan indulunk szünetre? (Itt újra átismételhetünk minden, már eddig megbeszélte szabályt.)

Érdeemes megtanulni a verset versszakonként haladva itt az iskolában (nem házi feladatként!). A gyerekek szívesen mondogatják.

Rajzolják le, milyennek képzelik azt az iskolát, amelyikről a vers szól. Közben járjunk körbe és kérdezzük meg a gyerekeket, miért éppen úgy képzeleli, stb.

Az elkészült rajzokat kitehetjük a falújságra.

Kiemelt készségek, képességek

Lényegkiemelés

Eszközhasználat

Önmotiválás

Célcsoport /A differenciálás lehetőségei

Adjunk teret azoknak, akik tudnak iskolakezdéssel kapcsolatos verset, és vállalkoznak a bemutatására

Munkaforma

Frontális

Egyéni

Módszerek

Beszélgetés

Tevékenykedtetés

Eszközök

1. gyűjtemény

WEÖRES SÁNDOR
KEZDŐDIK AZ ISKOLA

Könyv, toll, tinta, ceruza,
rontom-bontom,
kezdődik az iskola,
csak aszondom.

Énekóra, la-la-la,
rontom-bontom,
reng a terem ablaka,
csak aszondom.

Kora reggel rohanás,
rontom-bontom,
nem könnyű a tanulás,
csak aszondom.

Tornaóra, egy-kettő,
rontom-bontom,
leszakad a háztető,
csak aszondom.

Tízpercben nagy futkosás,
rontom-bontom,
torkod fájdul, ne kiálts,
csak aszondom.

Kintről benéz egy szamár,
rontom-bontom,
iskolába sose jár,
csak aszondom.

Zsemlye és vajaskenyér,
rontom-bontom,
morzsát szedhet az egér,
csak aszondom.

Nefelejcs. Szép magyar versek kisiskolásoknak, 58. old.

(ÉLJÜK AZ ÉLETET! - KIS UTCÁBAN SÜT A NAP)

SÜSSÜNK, SÜSSÜNK...

MODULLEÍRÁS

A modul célja	Írás előkészítés, a finommozgások fejlesztése
Időkeret	15 perc
Ajánlott korosztály	6-7 év
Ajánlott megelőző és követő tananyag	Megelőző modul: - Követő modul: -
Modulkapcsolódási pontok	Tágabb környezetben: – Műveltségterületen/tantárgyon belül: <i>Magyar nyelv és irodalom</i> Írásbeli szövegek alkotása, íráskép, helyesírás – Műveltségterületen/tantárgyon kívül: <i>Testnevelés és sport</i> Szűkebb környezetben: – Programtanterven belül: Éljük az életet! – Kis utcában süt a nap
A képességfejlesztés fókuszai	a) Az írás jelrendszerének elsajátítása a diákok egyéni sajátosságainak figyelembevételével b) Eszközhasználat Kommunikáció

MÓDSZERTANI AJÁNLÁS

A modul feldolgozásának igazán az írás előkészítő szakaszban van jelentősége. Amennyiben még nem került sor a „Kis utcában süt a nap” című modulon feldolgozására, tanítsuk meg itt a dalocskát. Ragadjunk meg minden alkalmat arra, hogy játékokon keresztül készítsük elő az írást! Munka közben dicsérjük őket minél többet, hogy bátran nyúljanak az anyaghoz. Ne használjunk színes gyurmát! A natúr gyurma többször is felhasználható, gazdaságosabb.

TÁMOGATÓ RENDSZER

Felhasznált objektumok

Szapu Magda: *Gyermekjátékok, Válogatás Együd Árpád néprajzi gyűjtéseiből* 3., Kaposvár, 1996

Kulcsár Mihályné: *A tanulás öröm is lehet, Delcato módszere alapján, Magánkiadás, Bicske, 1998*

MODULVÁZLAT

Feladatfeldolgozás (15 perc)

A₁ Tevékenység

Tanári instrukciók

Rétes készítése gyurmából

1. Már tanulták a dalt:

Melyik dalra gondoltam?

Elmondjuk a *Süssünk, süssünk...* dalocskát csak magánhangzókkal.

2. Még nem tanulták a dalt:

Beszélgessünk néhány szóban arról, hogy ki milyen süteményt szeret. Ezután kérdezzük meg, hogy ki szereti a rétest, kinek a nagymamája/anyukája szokott réteset sütni? Valószínű, hogy az óvodában már tanultak hasonló dalocskát, mondókát, azt hallgassuk meg.

Ezután kérjük meg őket, hogy most tanulják meg velünk ezt a mondókát is!

Énekljük és játsszuk is el a dalt a tanultak szerint.

Beszélgessünk, ki szereti a rétest, náluk ki süti stb.

Közben járjunk körben a gyerekek között, és kérdezzük meg, milyen rétest süt, kinek süti stb.

Kiemelt készségek, képességek

Eszközhasználat
Kommunikáció

Célcsoport/A differenciálás lehetőségei

–

Munkaforma

Frontális
Egyéni

Módszerek

Játék
Alkotás

Eszközök

Gyurma
Alátét
1. gyűjtemény

A₂ Tevékenység	Rétes festése
Tanári instrukciók	A festéshez lehetőség szerint temperát használjunk, mert erőteljesebb nyomot hagy a papíron, könnyebb a kezelése. Az óra menete azonos az A ₁ -ben leírtakkal, csak most festéket használunk.
Kiemelt készségek, képességek	Eszközhasználat Kommunikáció
Célcsoport /A differenciálás lehetőségei	–
Munkaforma	Frontális Egyéni
Módszerek	Játék Alkotás
Eszközök	Festék (tempera) Ecset Vizesedény 1. gyűjtemény

1. GYŰJTEMÉNY

Süssünk valamit

A gyerekek megfogják egymás kezét. Az első az ének kezdetekor elindul körbe, és csigavonalban elkezdi betekerni a sort. A végén lévők apróbb lépésekkel segítik a tekeredést. Majd visszatekeredik a rétes, a belül álló visszafelé menet kibontja a rétest. Közben ismételve éneklük a gyerekek a dalt.

Süssünk, süssünk valamit, azt is megmondom, hogy mit,
Lisztből lesz a kereke, töltelékkel van tele,
Sodorva, tekerve almával bélelve.
Csiga-biga rétes, úgy jó, hogyha mézes.

Szapu Magda: *Gyermekjátékok*, 130. old.

EGYRE NÖVEKSZIK...

MODULLEÍRÁS

A modul célja	Az olvasás és az írás tanulásának előkészítése; a mondat, a szó fogalmának tapasztalati gyakorlása
Időkeret	15 perc
Ajánlott korosztály	6-7 év
Modulkapcsolódási pontok	Tantervi kapcsolódás: A karácsonyi ismeretek rendszerezése NAT szerinti kapcsolódás: Magyar nyelv és irodalom <i>Beszédképesség, szóbeli szövegek alkotása és megértése</i>
A képességfejlesztés fókuszai	a) A szóhasználat összehangolása a kifejezendő tartalommal és a hallgatóval b) Megfelelő szókinccs használata c) Önbemutató d) Stratégiaalkotás e) Stratégiamegvalósítás

MODULVÁZLAT

Feladatfeldolgozás (15 perc)

A Tevékenység

Tanári instrukciók

Bővítsd a mondatot!

A mondatot bővíteni kell egy-egy szóval, amit mindig jelöl egy sorral lejjebb a fenyőfán.

A mondatbővítést egy szóval is lehet kezdeni, ami emberi cselekvést jelöl.

A gyűjtemények 1. alapján rajzolja meg a fenyőfa körvonalát a táblára.

A feladat ismertetése: mondatokat kell alkotni karácsonnyal/téllel kapcsolatban.

Induljanak ki egy egyszavas (legfeljebb kétszavas) mondatból, amit akár ön is megfogalmazhat. Ezt jelölje a fenyőfán egy/két vízszintes vonallal (2. gyűjtemény)

A feladat fordítva is elvégezhető: megad egy bővített (többszörösen összetett) mondatot, amit lépésenként csökkenteni kell. (Kisebb nyelvi - toldalékolási - változtatások engedélyezettek.)

Kiemelt készségek, képességek

Szerepvállalás
Információfeldolgozás
Ok-okozati összefüggés

Célcsoport/A differenciálás lehetőségei

–

Munkaforma

Frontális

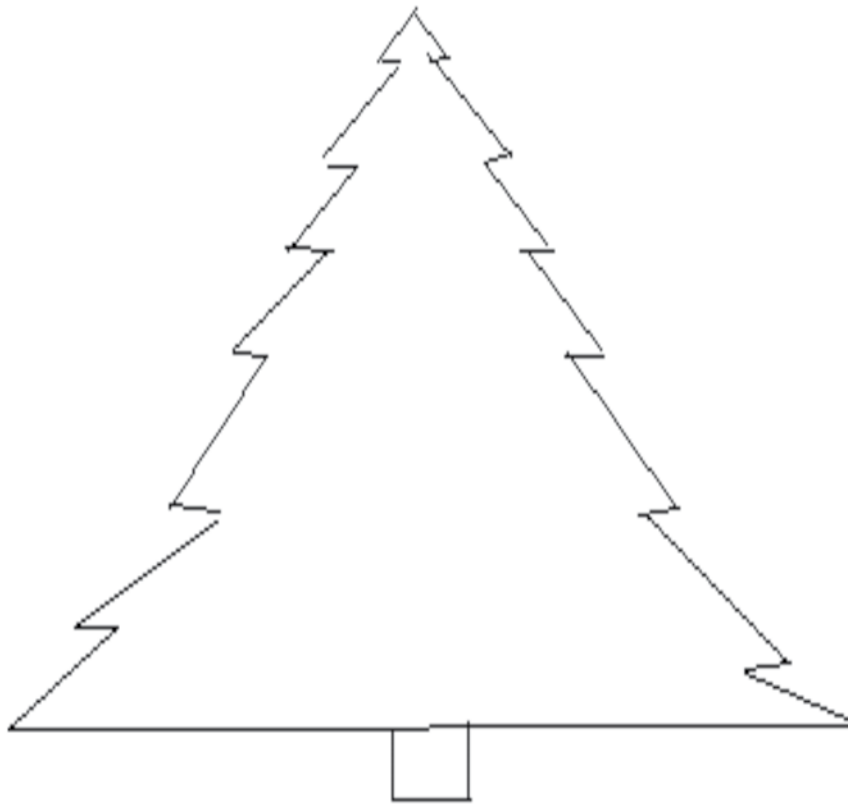
Módszerek

Analizálás
Szintetizálás

Eszközök

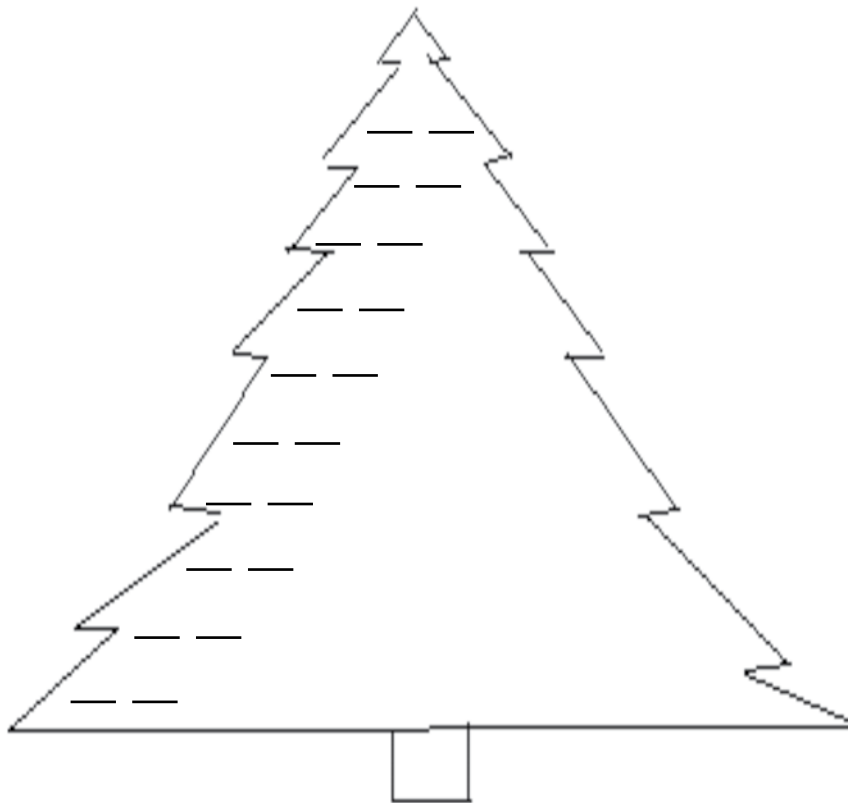
1-2. gyűjtemény

1. GYŰJTEMÉNY

2. GYŰJTEMÉNY

A mondat szavainak jelölése

Példa mondatbővítésre:

Marci
Marci elment.
Marci elment a domboldalra.
Marci elment a domboldalra a barátjával.
Marci délelőtt elment a domboldalra a barátjával.
Marci kora délelőtt elment a domboldalra a barátjával.
Marci kora délelőtt elment a közeli domboldalra a barátjával, Misivel.
Marci kora délelőtt elment a közeli domboldalra a barátjával, Misivel szánkózni.
Marci kora délelőtt elment a közeli domboldalra a barátjával, Misivel szánkózni és hógolyózni.

AZ TÖRTÉNT, HOGY...

MODULLEÍRÁS

A modul célja	Olvasott és elképzelt történetek megjelenítése, megfogalmazása; egyszerű mondatok alkotása, összefüggő szöveggé komponálásuk.
Időkeret	15 perc
Ajánlott korosztály	6-7 év
Modulkapcsolódási pontok	Tantervi kapcsolódás: Tapsiék meglepetése NAT szerinti kapcsolódás: Magyar nyelv és irodalom <i>Beszédképesség, szóbeli szövegek alkotása és megértése</i>
A képességfejlesztés fókuszai	Gondolatok, információk érzelmek és vélemények egyszerű, érthető és hatékony közlése Törekvés az érzékletességre Önmeghatározás Önbemutató

MÓDSZERTANI AJÁNLÁS

A gyűjteményben ismertetett meséhez kapcsolódnak a feladatok.

MODULVÁZLAT

Feladatfeldolgozás (15 perc)

A	Tevékenység	A mese bemutatása
	Tanári instrukciók	Mutassa be a mesét!
	Kiemelt készségek, képességek	Figyelem
	Célcsoport /A differenciálás lehetőségei	–
	Munkaforma	Frontális
	Módszerek	Bemutató
	Eszközök	1. gyűjtemény
B	Tevékenység	Folytasd!
	Tanári instrukciók	Alakítson ki képesség alapú 4–5 fős csoportokat! Ismertesse a feladatot: <ul style="list-style-type: none"> • Minden csoport kap egy instrukciót, amelynek alapján folytatnia kell a Móra Ferenc: A húsvéti tojások című mesét. • A csoporttagok figyeljenek arra, hogy a mondatok kapcsolódjanak egymáshoz. • A történet folytatását közösen is bemutathatják, vagy a szövivő adja elő. • A mesemondást ki lehet egészíteni akár párbeszéddel, akár dramatizálással. A csoportoknak adható instrukciók: <ul style="list-style-type: none"> • A két kisnyúl, amikor ment a vadászhoz, találkozott az erdőben a farkassal. Mi történt ezután? • Amikor a vadász észrevette a két nyulat közeledni, elővette a puskáját. Mi történt ezután? • A két kisnyúl hazafelé az erdőben bújócskázás közben eltévedt. Mi történt ezután? • Éjszaka, amikor a nyulak vitték a meglepetést az erdőszudvarába, eléjük toppant a róka. Mi történt ezután? • Éppen akkor voltak vendégségben a vadásznál, amikor a gyerekei megtalálták a meglepetéseket a kertben. Mi történt ezután?
	Kiemelt készségek, képességek	Önmotiválás A társadalmilag elfogadott magatartási normák betartása csoporton belül; szerepvállalás
	Célcsoport /A differenciálás lehetőségei	–
	Munkaforma	Csoportos
	Módszerek	Kooperáció, kiegészítés, előadás
	Eszközök	–

MÓRA FERENC

A HÚSVÉTI TOJÁSOK

Az erdő közepében, egy vén cserfa alatt kicsi házikó állott. A házikóban lakott Tapsi úr a feleségével meg a két gyerekével. Rendes, jóra való erdei nyulak voltak Tapsiék, és bár hosszú volt a fülük meg kurta a farkuk, senkinek az erdőben panaszja nem lehetett ellenük.

Egy reggelen, éppen újév reggelén, Tapsiné azt kérdezte az urától:

– No, édes apjukom, mit főzök ma ebédre?

Az öreg nyúl egyet-kettőt szippantott a pipájából, és azt mondta:

– Jó lesz egy kis takarmányrépa. Ha meg találsz a piacon édes káposztatorzsát, hozhatsz belőle a gyerekeknek.

A gyerekek nagyon szerették a káposztatorzsát, és örömben mindjárt ugrálni kezdtek az asztal körül. Tapsiné asszony pedig a cseléddel elment a piacra.

Hanem jó félóra múlva már vissza is jött megint, átfázva a nagy hidegtől, tüszentve, és üres kosárral.

– Hol van a répa? – kérdezte az öreg nyúl.

– Hát a káposztatorzsa? – kérdezték a kicsinyek.

– A káposztatorzsának már elmúlt az ideje, a répáé még meg sem jött. A vásáros kofák a nagy havazás miatt be se jöhettek a falvakból, még csak gyöngé fahéjat sem tudtam venni. Egy pár fiatal fának szoltam ugyan visszajövet, de ők azt mondták, hogy ebben a kegyetlen hidegben nekik is kell a héjuk.

Az öreg nyúl megvakarta erre hosszú fültövét, a kicsinyeknek pedig sírásra állott a szájuk. Kevés szecska volt ugyan még a kamrában, de ilyen napon, újév napján, még a mezei egér asztalán is különb ebédet találunk föl.

Az öreg nyúl egyet-kettőt szippantott a pipájából, és azt mondta:

– Baj, hát baj, de azért nem kell ám mindjárt sírni!

Aztán odafordult nyúlné asszonyhoz, hogy öltöztesse fel jó melegen a gyerekeket. Az asszony fel is öltöztette őket, meleg kendőt is kötött mindegyiküknek a nyakára, hogy köhögést ne kapjanak a reggeli ködben.

– Gyerekek – mondta az öreg nyúl –, menjetek át a tisztásra az erdész bácsihoz. Köszöntsetek rá illedelmesen, mondjátok, hogy boldog újévet és jó egészséget kívánok neki, és hogy jó szívvel venném, ha valami kis finom főzelékfélével segítene rajtunk.

A gyerekek mindjárt szaladni akartak, de az apjuk utánuk szólt:

– Azt mondom, ne bácsikázzátok az erdész urat, hanem szólítsátok tekintetes úrnak.

Az anyjuk pedig azt mondta:

– Meg ne álljatok a jégen csúszkálni! Ha meg azokkal a bolondos vizslakölykökkel találkoztok, kerüljétek el őket okosan, hogy fogócskát ne játsszanak veletek megint.

A gyerekek kézen fogva mentek az erdőn át, az erdészlak felé. Meglehetősen jól viselték magukat, csak néha böktek meg alattomban egy-egy havas bokrot, hogy egy kis havazást csináljanak.

Az erdész urat a kert alatt találták a három kisfiával. A kisnyulak elmondták a mondókájukat, az erdész meg tüstént beküldte a fiait az erdésznéhez, hogy adjon valamit a nyulaknak, adott is négy-négy nagy répát.

Kisnyulak a répákkal hazafelé mentek. Mikor az ismerős erdőbe értek, jókedvük kerekedett, és futkosni kezdtek.

Azzal ijesztettek egymásra, hogy „Jön a róka!”, aztán nagy versengéssel iramodtak házuk felé.

Aznap nyúléknál igen jó ebéd volt. Első fogásuk répaleves, aztán pirított répa répamártással, a harmadik fogás répafőzelék, végül kirántott répa.

A télnek vége lett, és a nyulak egyszerre csak azon vették észre magukat, hogy a hó elkotródott a házuk tájékaról, és hogy régi ismerőseik, a vándormadarak megint ott csicseregtek a fák között, csodálatos dolgokat mesélve idegen országokról, hol a télen jártak.

A nyulaknak most már nem kellett többé az erdészhez fordulniok, ha megéheztek, mert az erdő tele volt bársonyos fűvel és illatos herével. Hanem azért nem feledkeztek meg erdészeikről. Az öreg nyúl azt mondta:

– Ilyen nagy úrral jó fenntartani a barátságot, és nem lehet tudni, mi lesz a jövő télen.

Éppen húsvét éjjelén volt, mikor a legnagyobb csendben furcsa egy társaság sompolygott az erdészék kertjébe.

Tapsiék voltak meg a rokonságuk. Aztán tapsi úr jött, ez meg akkora húsvéti tojást hentergetett maga előtt, amelynél nagyobbat és szebbet sohse látam. Kék bársonyból volt ez a húsvéti tojás arany abronccsal. Aztán jöttek a többiek, ők meg kosárban, pici szekérben hozták a sok húsvéti tojást. Mikor a kertbe értek, serényen munkához láttak. A kicsinyek ügyes fészkeket raktak a fűben, a bokrok alatt, az öregek meg óvatosan elosztogatták a tojásokat a fészkekben. Mikor elvégezték a munkájukat, usgye!... visszairamodtak az erdőbe.

Másnap az erdész már korán reggel lent járt a kertben. Később leszólította a gyerekeket is:

– Gyerekek – mondta –, nekem úgy rémlik, mintha nyomokat látnék a kertben. Ha itt jártak, akkor itt is hagytak valamit. Jó lesz egy kicsit körülnézni a bokrok alatt.

A gyerekek szétfutottak a kertben, aztán itt is, ott is hallatszott az örömkialtásuk, amint egy-egy húsvéti tojással megrakott fészekre bukkantak. Az a kékbársonyos, aranyabroncsos tojás, melyet Tapsi úr maga görgetett be a kertbe, tele volt cukorral.

Én is megkóstoltam, mert éppen akkoriban vendégségben voltam az erdészéknél, és egész komolyan mondom, hogy alig ettem még ennél édesebb cukrot.

SZABAD-E LOCSOLNI?

MODULLEÍRÁS

A modul célja	A helyes ejtés, beszédleghzés és artikuláció fejlesztése.
Időkeret	15 perc
Ajánlott korosztály	6–7 év
Modulkapcsolódási pontok	Tantervi kapcsolódás: Ma van húsvét napja NAT szerinti kapcsolódás: Magyar nyelv és irodalom Beszédkészség, szóbeli szövegek alkotása és megértése
A képességfejlesztés fókuszai	Figyelem a gondos hangképzésre, a szövegnek megfelelő beszédleghzésre és hangoztatásra. Önbemutató Önmeghatározás Stratégiaalkotás Stratégiamegvalósítás

TÁMOGATÓ RENDSZER

Felhasznált objektumok

Palástiné Varga Erzsébet: *Helyes ejtési és beszédművelési gyakorlatok*, Bács-Kiskun Megyei Pedagógiai Intézet, Kecskemét, 1991

MODULVÁZLAT

Feladatfeldolgozás (15 perc)

A	Tevékenység	Húsvéti locsolóvers tanulása, dramatizálása - légző gyakorlat, Artikulációs gyakorlatok
	Tanári instrukciók	<p>a) Légző gyakorlat bemutatása.</p> <p>b) A húsvéti locsolóvers többszöri bemutatása dramatizálással is egybekötve.</p> <p>c) Artikulációs gyakorlatok:</p> <ul style="list-style-type: none"> • a vers elmondása „némán” (csak magánhangzókat ejtve) • a vers elmondása különböző (pl. e, i, o, u) magánhangzókkal. • a vers elmondása soronként más-más magánhangzókkal (A magánhangzók sorrendjét előre beszélje meg a gyerekekkel.) <p>Minden egyes új sornál mutasson egy gyermekre és mondjon egy magánhangzót, amivel a tanulónak folytatnia kell a verset.) Párosával állnak a gyerekek. Az egyik a gumiember, amit a másik felpumpál. Hajladozva sz, s, f, h hangot hallat, lassan emelkedik, majd leereszt. Miután mind a négy hanggal eljátszották, cserélnek</p> <p>A tanulók párokat alkotnak és egymással szemben állva az egyik gyermek végzi a cselekvéseket, a másik pedig mondja a verset, majd cserélnek.</p>
	Kiemelt készségek, képességek	<p>Információszerzés</p> <p>Információfeldolgozás</p> <p>Szerepvállalás</p>
	Célcsoport /A differenciálás lehetőségei	
	Munkaforma	<p>Frontális</p> <p>Páros</p>
	Módszerek	<p>Bemutató</p> <p>Megfigyelés</p> <p>Dramatizálás</p>
	Eszközök	<p>1. gyűjtemény</p>

1. GYŰJTEMÉNY

Rózsa, rózsza, szép virágszál,
szálló szélben hajladozzál,
napsütésben nyiladozzál,
megloccsollak: illatozzál!

(magyar népköltés)

MONDATALKOTÁS

MODULLEÍRÁS

A modul célja	Érthető és értelmes beszéd fejlesztése egyszerű mondatok alkotásával
Időkeret	15 perc
Ajánlott korosztály	6-7 év
Modulkapcsolódási pontok	Tantervi kapcsolódás: Látogatóban a háziállatoknál NAT szerinti kapcsolódás: Magyar nyelv és irodalom Beszédkészség, szóbeli szövegek alkotása és megértése
A képességfejlesztés fókuszai	Gondolatok, információk, érzelmek és vélemények egyszerű, érthető és hatékony közlése Önmeghatározás Önbemutató Stratégiaalkotás

MODULVÁZLAT

Feladatfeldolgozás (15 perc)

A Tevékenység

Tanári instrukciók

Alkossunk mondatokat!

Alakítson ki 4 fős szimpátia alapú csoportokat.

Ossza ki a feladatok 1. szókártyáit a csoportoknak.

Mondja el a feladatot:

- Minden gyerek válasszon ki egy szót.
- Azzal a szóval alkosson mondatot.
- Igyekezzenek olyan mondatokat alkotni, amelyek kapcsolódjanak egymáshoz.
- A négy mondatot kiegészíthetik más mondatokkal is.
- Egyszerűsítik a munkájukat, ha sorrendbe helyezik a szavakat, és úgy próbálnak összefüggő szöveget alkotni.

A csoportok egyenként mutassák be a rövid szövegüket.

Figyeljék meg, hogy ugyanazokkal a szavakkal eltérő szöveget lehet alkotni.

Kiemelt készségek, képességek

Önmotiválás
Szerepvállalás
Információfeldolgozás

Célcsoport/A differenciálás lehetőségei

–

Munkaforma

Csoportos

Módszerek

Szövegalkotás

Eszközök

1. gyűjtemény

1. GYŰJTEMÉNY

Szókártyák (5 csomag)

REGGEL	ESIK
HIDEG	BÁRÁNY
REGGEL	ESIK
HIDEG	BÁRÁNY
REGGEL	ESIK
HIDEG	BÁRÁNY
REGGEL	ESIK

HIDEG	BÁRÁNY
REGGEL	ESIK
HIDEG	BÁRÁNY

LÉGY SZEMFÜLES!

MODULLEÍRÁS

A modul célja	A képzelet fejlesztése a valóság és a matematika összekapcsolásával
Időkeret	15 perc
Ajánlott korosztály	6-7 év
Modulkapcsolódási pontok	Tantervi kapcsolódás: Látogatóban a háziállatoknál NAT szerinti kapcsolódás: Matematika <i>Problémakezelés és megoldás</i>
A képességfejlesztés fókuszai	Szituációban, történetben megfogalmazott, olvasott probléma megértése; a megértést segítő eszközök alkalmazása Önmeghatározás Stratégiaalkotás Stratégia-megvalósítás

MODULVÁZLAT

1. gyűjtemény feldolgozása (10 perc)

A	Tevékenység	A fázós lábú malackák
	Tanári instrukciók	A feladatot (1. gyűjtemény) vagy frontálisan, vagy egyénenként végezzék el. Olvassa föl a feladatot, majd közösen értelmezzék. A tanulók mondják el saját szavaikkal is. Utaljon arra, hogy négylábú állatról van szó. Fontos, hogy korongokkal dolgozzanak, a gyerekek készítsenek elő 20 db-ot. Hívja föl a gyerekek figyelmét a csoportosításra.
	Kiemelt készségek, képességek	Önmotiválás Információszerzés Információfeldolgozás Rendszerezés Ok-okozati összefüggés
	Célcsoport/A differenciálás lehetőségei	–
	Munkaforma	Frontális
	Módszerek	Csoportosítás Megbeszélés
	Eszközök	1. gyűjtemény

2. gyűjtemény feldolgozása (5 perc)

A	Tevékenység	Gondolkodj!
	Tanári instrukciók	A logikai feladatokat (2. gyűjtemény) olvassa föl, és adjon kis időt a gondolkodásra. Kérje meg a gyerekeket, hogy indokolják meg válaszaikat.
	Kiemelt készségek, képességek	Önmotiválás Információszerzés Információfeldolgozás Rendszerezés Ok-okozati összefüggés
	Célcsoport/A differenciálás lehetőségei	–
	Munkaforma	Frontális
	Módszerek	Csoportosítás Megbeszélés
	Eszközök	2. gyűjtemény

1. GYŰJTEMÉNY

A fázós lábú malackák

Lassan megérkezett a tél. A nemrégén született malacok lába nagyon fázott. Ezért a gazda elment a cipészhez, és rendelt összesen 20 cipőcskét. Hány malacnak rendelt cipőt?

Megoldás:

Korongok segítségével kell megoldani.

Először készítsenek ki 20 korongot.

Beszélgék meg, hogy minden malacnak 4 lába van, tehát egy malacnak 4 cipőre van szüksége. Négyes csoportokat alkossanak addig, amíg el nem fogy az összes korong. Ezt követően számolják össze a csoportokat, és fogalmazzák meg mondatban a választ.

A műveletet leírhatják a füzetbe is.

2. GYŰJTEMÉNY

a)

Két szamár beszélget. Azt mondja az egyik a másiknak:

- Egyik reggel két cica leselkedett a virágoskertben. Egyszer csak észrevette őket a házőrző kutya, és közéjük ugrott. Meg tudod mondani, hányan voltak a virágoskertben?

- Hárman - válaszolta a másik.

Mire az első szamár elkezdett nevetni.

Vajon miért nevetett? Szerintetek hány állat volt a virágoskertben?

Megoldás: egy (a kutya), mivel a macskák félnek a kutyáktól, és elmenekültek.

b)

A kakas elindult kora reggel a tyúkól felé ébreszteni a tyúkokat. Útközben találkozott a báránnyal, és együtt folytatták az utat. Kis idő múlva velük szembe jött három nyúl, egy tehén és egy csikó. Hányan mentek a tyúkól felé?

Megoldás: ketten (a kakas és a bárány).

A feladatot el is játszhatják.

ADJUNK NEVET!

MODULLEÍRÁS

A modul célja	A nyelvi tudatosság fejlesztése szóalkotással
Időkeret	15 perc
Ajánlott korosztály	6-7 év
Modulkapcsolódási pontok	Tantervi kapcsolódás: Levél a farmról NAT szerinti kapcsolódás: Magyar nyelv és irodalom <i>Ismeretek az anyanyelvről</i>
A képességfejlesztés fókusza	Jelentések megadása a diák saját szavaival. Az aktív és a passzív szókincs folyamatos bővítése, szókincsgyakorlatok. Önmeghatározás Önbemutató Stratégiamegvalósítás

MÓDSZERTANI AJÁNLÁS

A modult ajánlatos megtartani a Levél a farmról című modul után; azonban bármely modulhoz kapcsolható, ami a háziállatok látogatása után következik.

MODULVÁZLAT

Feladatfeldolgozás (15 perc)

A Tevékenység

Tanári instrukciók

Adjunk nevet!

Alkosson 4-5 fős csoportokat szimpátia alapján vagy a következő módon:

- Állítsa sorba a gyerekeket.
- Mindenki mondjon egymás után egyesével egy számot például 6-ig (attól függ, hány csoport képezhető); folyamatosan kezdik előlről.
- Az azonos számúak egy csoportba kerülnek.
- Beszélgessenek a meglátogatott háziállatokról. Például:
- Melyik hogy néz ki?
- Van-e valamelyiknek valamilyen külső ismertetőjele?
- Melyik milyen belső tulajdonsággal rendelkezik?
- Ismertesse a feladatot: minden csoport adjon nevet a meglátogatott háziállatoknak. Például:
- disznó: Rőfögi,
- pulyka: Dulifuli stb.

Adjon néhány példát: Malacka, Csíkos (zebra), Csőrike (kanári) stb. A gyerekek is mondjanak példákat mesékből, rajzfilmekből.

Minden csoporttag írja le füzetébe a neveket; hívja föl a figyelmüket a nevek helyesírására.

Minden csoport szóvivője ismerteti a neveket, megindokolják a névválasztást, a többiek kiválaszthatnak egy-két érdekességet, és lejegyezhetik.

Kiemelt készségek, képességek

Önmotiválás
Kooperativitás
Kötelezettségvállalás
Problémamegoldás

Célcsoport /A differenciálás lehetőségei

–

Munkaforma

Csoportos

Módszerek

Társítás
Analizálás

Eszközök

–

MIT KELL TENNEM, HA...?

MODULLEÍRÁS

A modul célja	A mindennapi érintkezés nyelvi fordulatainak gyakorlása, illemszabályoknak megfelelő nyelvi elemek tudatosítása, szókincsfejlesztés
Időkeret	15 perc
Ajánlott korosztály	6-7 év
Modulkapcsolódási pontok	Tantervi kapcsolódás: Melyik boltban mi kapható? NAT szerinti kapcsolódás: Magyar nyelv és irodalom <i>Ismeretek az anyanyelvről</i>
A képességfejlesztés fókuszai	Alkalmazkodás a kommunikációs folyamatban a szövegalkotást befolyásoló tényezőkhöz egészesen (holisztikusan). Gyakorlottság a szövegalkotásban a korosztály által jól ismert nyelvhasználati szintereken. Különböző műfajú, hangnemű szövegekben az eltérő nyelvhasználat érzékelése, a jól felismerhető különbségek megfigyelése. Önmeghatározás Önbemutató Stratégiamegvalósítás

MODULVÁZLAT

Feladatfeldolgozás (15 perc)

A Tevékenység

Tanári instrukciók

A boltban

Alakítson ki szimpátia alapú 4 fős csoportokat.

A feladat ismertetése:

- Minden csoport játsszon el egy-egy bolti jelenetet!
- A csoporttagok beszéljék meg, hogy ki milyen szerepet vállal.
- Fontos, hogy legyen eladó és vásárló is egyaránt.
- Emelje ki, hogy figyeljenek az illedelmes magatartásra és beszélgetésre: sorbaállás, köszönés, felnőtt megszólítása, segítségkérés, kérés stb.
- A csoportok egyenként mutassák be a jelenetet, és beszéljék meg a látottakat az illemszabályok szempontjából.

Kiemelt készségek, képességek

Önkontroll
 Önmotiválás
 Kooperativitás
 Kötelezettségvállalás
 Analizálás
 Ok-okozati összefüggés
 Problémamegoldás

Célcsoport/A differenciálás lehetőségei

–

Munkaforma

Csoportos

Módszerek

Kooperáció
 Drámajáték
 Bemutató

Eszközök

–

VIGYÁZZ!

MODULLEÍRÁS

A modul célja	A különböző mondatfajták és a kortárs megszólítás gyakorlása
Időkeret	15 perc
Ajánlott korosztály	6–7 év
Modulkapcsolódási pontok	Tantervi kapcsolódás: A balesetek megelőzése NAT szerinti kapcsolódás: Magyar nyelv és irodalom <i>Olvasás, írott szöveg megértése</i>
A képességfejlesztés fókuszai	A különböző mondatfajták (<i>pl. kijelentő, kérdő</i>) hanglejtésének megfigyelése és reprodukálása Önmeghatározás Önbemutató Stratégiamegvalósítás

MÓDSZERTANI AJÁNLÁS

Nagyon fontos, hogy ne személyeskedjenek a drámajáték során. Ne legyen kiindulópont egy már megtörtént eset, mivel ez kirekesztéshez vezethet!

MODULVÁZLAT

Feladatfeldolgozás (15 perc)

A Tevékenység

Tanári instrukciók

Figyelmeztetnem kell!

Alakítson ki 4-5 fős szimpátia alapú csoportokat!

Ismertesse a feladatot:

- Minden csoport olyan szituációt mutat be, amelyben egy balesetveszélyt kell elhárítani.
- Az elhárításra, a baleset kivédésére figyelmeztetni kell a veszélybe kerülő gyerektársat.
- Figyelni kell a helyes, kulturált megszólításra.
- Fontos, hogy nemcsak kiabálással lehet figyelmeztetni valakit!
- A csoporttagok eldöntik a szituáció függvényében, hogy ki milyen szerepet vállal: figyelmeztetőt vagy „figyelmetlen” gyereket.
- Fontos, hogy együtt beszéljék meg a helyzetet, hogy ki mit mondjon stb. A dramatikus elemek alkalmazása megkönnyíti a játékot.

A csoportok egyenként mutassák be a jelenetet, és beszéljék meg a látottakat.

Kiemelt készségek, képességek

Az egyes tettek következményeinek belátása, a társak igényeinek, problémáinak figyelembevétele

A társadalmilag elfogadott magatartási normák betartása

Önkontroll

Szerepvállalás

Ok-okozati összefüggés

Célcsoport/A differenciálás lehetőségei

–

Munkaforma

Csoportos

Módszerek

Kooperáció

Drámajáték

Bemutató

Eszközök

1. gyűjtemény

1. GYŰJTEMÉNY

Szituációk:

- Az udvaron sétálva észreveszitek, hogy két kisgyerek az épület falának rúgja a labdát. Előfordulhat, hogy betörik egy ablak.
- Mentek könyvtárba. Kertes házak kerítése mellett haladtok el. A tanítók figyelmeztetett, hogy senki ne dugja be a kerítés rácsai közt az ujját, mert kutyák vannak az udvarokon, és megharaphatnak. Észreveszitek, hogy néhányan a tanító figyelmeztetése ellenére is a kerítésen húzzák végig kezüket.
- A tízórai szünetben tanítókat telefonhoz hívják. Megkéri az osztályt, hogy fegyelmezetten tízórazzon. Ennek ellenére ketten elkezdenek fogócskázni a padok között.
- Szünetben kidobóztok. Észreveszitek, hogy az egyik játékos nyalókázik.
- Reggel nagy hó esett. Szünetekben hógolyóztok. Dél körül megenyhül az idő, és kezd olvadni a hó. Néhányan egyre keményebbre gyúrnák a hógolyókat.

A LIBA PÉK

MODULLEÍRÁS

A modul célja	A beszédképességnek és a szóbeli szövegek megértésének fejlesztésével önismeretre, önbecsülésre, az ezeken alapuló magabiztos fellépésre és mások személyiségének tiszteletére, véleményének megbecsülésére nevelés
Időkeret	18 perc
Ajánlott korosztály	6-7 évfolyam
Ajánlott megelőző és követő tananyag	Megelőző modul: Ismerkedés a népi életformával 1. Követő modul: Ismerkedés a népi életformával 3.
Modulkapcsolódási pontok	Ismerkedés a népi életformával 2.
A képességfejlesztés fókuszai	Önmotiválás, önkontroll, önbecsülés. Szókincsbővítés Információszerzés, lényegkiemelés, empátia, emlékezet

MÓDSZERTANI AJÁNLÁS

A vers első hallásakor létrejövő élmény meghatározó. Ezért, ha a verset nem a tanár mutatja be, bármilyen jól olvas is, az a tanuló, akivel fel akarja olvasatni, szükséges, hogy előzetesen felkészüljön rá, begyakorolja. A szókértára írt szavakat a jelentésmagyarázat előtt olvassuk el közösen, hangosan.

Ha a vers tartalmára vonatkozóan feltett kérdések megválaszolása nehézséget okoz, azt a verssort, amelyben szerepel a válasz, kiegészítendő kérdésként is feltehetjük.

A mimika, a gesztusok megfigyeltetésekor felhívhatjuk a figyelmet egy-egy ötletes megoldásra.

TÁMOGATÓ RENDSZER

Felhasznált objektumok

Weöres Sándor: *A Liba pék* című verse

MODULVÁZLAT

Ráhangelódás (2 perc)

A	Tevékenység	Irodalmi mű (vers) megismerése
	Tanári instrukciók	Weöres Sándor: <i>A Liba pék</i> című versének felolvasása. Amennyiben van nagyon jól olvasó gyermek, ő is bemutathatja előzetes felkészülés után.
	Kiemelt készségek, képességek	Önmotiválás, önkontroll
	Célcsoport /A differenciálás lehetőségei	Olvasási készség szerint
	Munkaforma	Frontális
	Módszerek	Bemutató olvasás
	Eszközök	Vers (1. feladat)

1. FELADAT

Olvasd el a verset!
Készíts hozzá rajzot!

WEÖRES SÁNDOR

A LIBA PÉK

Haragos a Liba pék,
A kenyere odaég.

Liba pék, te Liba pék, gyere Liba pék!
Ha kisasszony volnál
Nem morognál,
Lágy meleg cipóért
Kicsi fehér fejkendőben
Kényesen hajolnál!

Ma dühös a Liba pék:
Csuda-sok a potyadék,
A perece nem elég,
Kenyere meg odaég.

Liba pék! Szegény Liba pék!
Ha menyecske volnál,
Nem búsulnál,
Három derék péklegényed
Fűtené a kemencédet,
Királyasszony volnál!

Liba pék!
A te bajod is elég!
Liba pék!
A kenyered odaég!

Tartalomfeldolgozás (12 perc)

A	Tevékenység	Ismeretlen szavak (4 perc)
	Tanári instrukciók	Helyezzen szókétyákat a táblára, melyeken azok a szavak szerepelnek, amelyek jelentésére rá kíván kérdezni. (1. gyűjtemény)
	Kiemelt készségek, képességek	Szókincsbővítés, információszerzés
	Célcsoport/A differenciálás lehetőségei	–
	Munkaforma	Frontális
	Módszerek	Kiemelés, magyarázat
	Eszközök	Szókétyák (1. feladat)
B	Tevékenység	A vers tartalmához kapcsolódó kérdések (4 perc)
	Tanári instrukciók	Tegyen fel kérdéseket a vers tartalmára vonatkozóan, vagy írásban feladatlapként (2. gyűjtemény) oldassa meg a tanulókkal
	Kiemelt készségek, képességek	Lényegkiemelés
	Célcsoport/A differenciálás lehetőségei	Lehet szóban, de lehet írásban is
	Munkaforma	Egyéni, csoportos
	Módszerek	Beszélgetés
	Eszközök	2. gyűjtemény
C	Tevékenység	A vers hangulati változásai (2 perc)
	Tanári instrukciók	Eljátssza/játszatja a gyerekekkel a versben szereplő hangulatokat. (3. gyűjtemény)
	Kiemelt készségek, képességek	Empátia
	Célcsoport/A differenciálás lehetőségei	–
	Munkaforma	Frontális, egyéni
	Módszerek	Drámajáték
	Eszközök	–

1. GYŰJTEMÉNY

Szókártyák

PÉK	KISASSZONY	CIPÓ
POTYADÉK	MENYECSKE	KEMENCE

2. GYŰJTEMÉNY

Kérdések szóban vagy feladatlapon

- Kiről szól a vers? (Liba pék)
- Miért haragos a Liba pék? (A kenyere odaég)
- Mikor nem morogna? (Ha kisasszony volna)
- Milyen színű lenne a fejkendője? (Fehér)
- Mije nem elég a Liba péknek? (A perece)
- Hány péklegény fűtené a kemencéjét? (Három)

3. GYŰJTEMÉNY

Drámajáték

Játsszuk el, hogy...

- Haragosak vagyunk
- Kisasszonyok vagyunk
- Lány, meleg cipóba harapunk
- Kényesen lehajolunk valamiért
- Dühösek vagyunk
- Királyasszonyok, királyok vagyunk

D	Tevékenység	A vers hangulati változásai (2 perc)
	Tanári instrukciók	Mondja el a verset újra, s közben az előző hangulatoknál kifejező mozgással kísérik a gyerekek
	Kiemelt készségek, képességek	Utánzás, empátia, mimikagesztus
	Célcsoport /A differenciálás lehetőségei	-
	Munkaforma	Frontális, egyéni
	Módszerek	Drámajáték
	Eszközök	-

Összegzés (4 perc)

A	Tevékenység	Nyelvi játék
	Tanári instrukciók	A vers memorizálásának segítése érdekében többször, de más-más módon mondja el/mondassa el a gyerekekkel közösen (4. feladat)
	Kiemelt készségek, képességek	Emlékezet
	Célcsoport /A differenciálás lehetőségei	-
	Munkaforma	Frontális, csoportos
	Módszerek	Memorizálás
	Eszközök	4. gyűjtemény

4. GYŰJTEMÉNY

Nyelvi játékká alakítható pl.: A tanár jelzésére (kézfelemelés stb.) a gyerekek közösen mondják az ismétlődő: „Liba pék!” felkiáltást.

SZÓLÁSOK, KÖZMONDÁSOK

MODULLEÍRÁS

A modul célja	Szövegértés, olvasási készség, értő olvasás, amely magában foglalja a korosztálynak megfelelő hangos és csendes olvasást, a különböző tartalmú szövegek megértését, a szövegekben megformált értékek felfogását, megítélését, kritikáját, illetve befogadását, valamint a művészi szövegek metaforikus jelentéseinek megértését a korosztálynak megfelelő szinten
Időkeret	16 perc
Ajánlott korosztály	6-7 év
Ajánlott megelőző és követő tananyag	Megelőző modul: Ismerkedés a népi életformával 2. Követő modul: -
Modulkapcsolódási pontok	Ismerkedés a népi életformával 3.
A képességfejlesztés fókuszai	Megfigyelés, szövegértés, koncentráció, önmotiváció. Lényegkiemelés Szerepvállalás, kooperativitás, reális énkép, kreativitás, fantázia

MÓDSZERTANI AJÁNLÁS

Ha már gyakorlottak a különféle lexikonok, gyűjtemények használatában, akkor több gyereknek is adhatunk egy-egy példányt a könyvből, s akár versenyezhetnek is, hogy ki találja meg először.

Ha nehezebben olvasó gyerekekből áll a csoport, érdemes előtte közösen elolvasni. Amíg színeznék, úgyis mindenki egyénileg is el fogja olvasni a saját tempójában.

A szerepjátéknál megindulhat a fantáziálás, akár mindenki kaphat szerepet, s egy kis történet is kikerkedhet belőle. Ha valaki vállalkozik, lehet mesélő is.

A szavak pontos olvasásának gyakoroltatására alkalmas ez a feladat, a hasonló betűsorok becsaphatják a figyelmetlenebbeket.

TÁMOGATÓ RENDSZER

Felhasznált objektumok

O. Nagy Gábor: *Szólások és közmondások*, Akkord Kiadó, 2005

Tanulj, játssz és fedezd fel a BIP-Pennel a betűk világát, Passage Kiadó, 1993

Szólások és közmondások kifestőkönyve (Szalay Kiadó)

MODULVÁZLAT

Ráhangelődés (1 perc)

A	Tevékenység	Éneklés (1 perc)
	Tanári instrukciók	Énekeljék el közösen a Boci, boci, tarka... kezdetű gyermekdalt. A gyerekek is javasolhatnak hangulatteremtő dalt.
	Kiemelt készségek, képességek	Önmotiváció, koncentráció
	Célcsoport/A differenciálás lehetőségei	–
	Munkaforma	Csoportos
	Módszerek	Éneklés
	Eszközök	–

Tartalomfeldolgozás (11 perc)

A	Tevékenység	Szólások, közmondások (3 perc)
	Tanári instrukciók	Feladatlapon osszon ki vagy egy a) szólást, vagy b) közmondást. Kérjen meg valakit, hogy keresse ki O. Nagy Gábor: Szólások és közmondások c. könyvéből a jelentését. Olvassassa fel, majd közösen értelmezzék. Többben is kereshetik.
	Kiemelt készségek, képességek	Megfigyelés, önmotiváció, lényegkiemelés
	Célcsoport/A differenciálás lehetőségei	–
	Munkaforma	Frontális, egyéni
	Módszerek	Beszélgetés, kutatás
	Eszközök	Könyv, feladatlap
B	Tevékenység	Színezz! (5 perc)
	Tanári instrukciók	Kérje meg a tanulókat, hogy színezzék ki a képet a szöveg szerint. (1. feladat) Lehet párokban is dolgozni, segítve ezzel a nehezebben olvasókat.
	Kiemelt készségek, képességek	Szövegértés, koncentráció
	Célcsoport/A differenciálás lehetőségei	Olvasási készségek szerint
	Munkaforma	Egyéni
	Módszerek	Színezés
	Eszközök	2. feladat

C	Tevékenység	Szerepjáték (3 perc)
	Tanári instrukciók	a) Játsszák el, amikor a jó, gondos gazda vigyázza, gondozza az állatait, akik ezért nagyon jól érzik magukat b) Játsszák el, amikor a gazda nem törődik az állataival, ezért azok igencsak rosszul érzik magukat a bőrükben. Mindenkinek találjunk szerepet.
	Kiemelt készségek, képességek	Szerepvállalás, kooperativitás, kreativitás, fantázia
	Célcsoport /A differenciálás lehetőségei	Egyéni képességek szerint
	Munkaforma	Egész csoportos
	Módszerek	Drámapedagógia
	Eszközök	-

1. FELADAT

a) Mit jelent a szólás?

A gazda szeme hizlalja a jószágot

Színezési útmutató

A gazda fekete pipájából kék füstöt ereget.

Barna subáját a vállára vetve, sárga botjára támaszkodva nézi a legelő juhokat. A szép fehér bundájú bárányok vígan eszegetik a sötétzöld füvet a világoszöld réten.

b) Mit jelent a szólás?

Bámul, mint borjú az új kapura

Színezési útmutató

A barna szőrű, fekete patájú, szürke szarvú boci csodálkozva nézegeti a szép piros kőfalat. A sárgára festett rácsos kaput sem ismeri fel, mert reggel mikor kiballagott a legelőre, még nem volt ilyen szépen lefestve.

Összegzés (4 perc)

A Tevékenység

Tanári instrukciók

Kiemelt készségek,
képessegekCélcsoport /A differenciálás
lehetőségei

Munkaforma

Módszerek

Eszközök

Szófelismerés

a) Kérje meg a gyerekeket, hogy nézzék meg jól a rajzokhoz tartozó szót, és aztán válasszák ki az alattuk lévőek közül ugyanazt.

b) Kérje arra a gyerekeket, hogy némajátékkal mutassák be mindhárom foglalkozás jellegzetes mozdulatait.

Megfigyelés, önmotiválás, reális énkép

Egyéni képessegek és motiváltság szerint

Frontális, egyéni

Szemléltetés

Kép vagy vetített kép (2. feladat)

2. FELADAT

Ki vagy a képen? Húzd alá a nevét!

			
űrhajós	postás	szakács	fodrász
☐	☐	☐	☐
űrkutató	portás	szakács	szobrász
☐	☐	☐	☐
űrhajó	postás	takács	kohász
☐	☐	☐	☐
űrhajós	boltos	ács	fodrász

PUSZTÁN SZÜLETTEM

MODULLEÍRÁS

A modul célja	Szövegértés, olvasási készség, értő olvasás, amely magában foglalja a korosztálynak megfelelő hangos és csendes olvasást, a szövegekben megformált értékek felfogását, megítélését, kritikáját, illetve befogadását, valamint a művészi szövegek metaforikus jelentéseinek megértését a korosztálynak megfelelő szinten
Időkeret	20 perc
Ajánlott korosztály	6-7 év
Ajánlott megelőző és követő tananyag	Megelőző modul: Ruhakészítés, díszítés 1. Követő modul:
Modulkapcsolódási pontok	Ruhakészítés, díszítés 2.
A képességfejlesztés fókuszai	Önmotiválás, koncentráció, információszerzés, kiemelés Kötelezettségvállalás, szerepvállalás

MÓDSZERTANI AJÁNLÁS

Ez a vers nehéz, ezt mindenképpen a tanár mutassa be, olvassa fel.

A szókincsbővítést két részre bontottam, mert a a szómagyarázat mellett a költői kifejezések megfigyeltetésére is alkalmas ez a szemelvény.

A néma és hangos olvasás gyakoroltatását egyaránt fontosnak tartom. Ebben az adott esetben a gyerekek még választhatnak, hogy bemutatják-e olvasásukat, hiszen nincsen tétje. Így elősegíthető, hogy akkor is bátrabban jelentkezzenek, amikor esetleg már igazi megmérettetésre kerül sor.

TÁMOGATÓ RENDSZER

Felhasznált objektumok

Petőfi Sándor összes költeményei

MODULVÁZLAT

Ráhangelődés (2 perc)

A	Tevékenység	Irodalmi mű (vers) megismerése
	Tanári instrukciók	Olvassa fel: Petőfi Sándor: <i>Pusztán születtem</i> című versét.
	Kiemelt készségek, képességek	Önmotiválás, koncentráció, információszerzés
	Célcsoport /A differenciálás lehetőségei	–
	Munkaforma	Frontális, egyéni
	Módszerek	Bemutató olvasás
	Eszközök	1. feladat

1. FELADAT

Húzzátok alá a versben a nehezen érthető kifejezéseket!
Készítsetek rajzot a vershez!

PETŐFI SÁNDOR PUSZTÁN SZÜLETTEM

Pusztán születtem, a pusztán lakom	Szörén szoktam megülni a lovat,
Nincs födeles, kéményes hajlokom:	Ha ide vagy oda utam akad;
De van cserényem, van jó paripám:	Nem szükséges a nyereg a hátán -
Csikós vagyok az alföldi rónán.	Csikós vagyok az alföldi rónán.

Gyócs a gatyám, patyolat az ingem,
Nem vettem, a rózsám varrta ingyen.
Hej, maholnap az én piros rózsám
Csikósné lesz az alföldi rónán.

Tartalomfeldolgozás (13 perc)

A	Tevékenység	Szókincsbővítés (4 perc)
	Tanári instrukciók	Helyezzen szókártyákat a táblára, melyeken azok a szavak, kifejezések szerepelnek, amelyek jelentésére rá kíván kérdezni. (2. gyűjtemény) Variációs lehetőség: A gyerekek maguk is kirakhatják a nehéz kifejezéseket/szavakat és jelentésüket, ha az 1. gyűjtemény szókártyáit kivágják.
	Kiemelt készségek, képességek	Önmotiválás, kiemelés
	Célcsoport/A differenciálás lehetőségei	A költői kifejezések kigyűjtetése
	Munkaforma	Egész csoportos
	Módszerek	Magyarázat
	Eszközök	Szókártyák (2. gyűjtemény)
B	Tevékenység	Szókincsbővítés (4 perc)
	Tanári instrukciók	Kérje meg a gyerekeket, hogy mondják mai szóhasználattal azt, amit a költő sajátos kifejezéssel jelölt (2. feladat)
	Kiemelt készségek, képességek	Önmotiválás
	Célcsoport/A differenciálás lehetőségei	Olvasási készség szerint
	Munkaforma	Csoportos
	Módszerek	Magyarázat
	Eszközök	Szókártyák (1. gyűjtemény)
C	Tevékenység	A vers olvasása (5 perc)
	Tanári instrukciók	Olvassák el a verset. Pedagógiai gyakorlatunknak megfelelően frontális osztálymunkában olvassuk el a verset. Nehezebben olvasók mellé olvasópárt kell adni.
	Kiemelt készségek, képességek	Önmotiválás Kötelezettségvállalás
	Célcsoport/A differenciálás lehetőségei	Olvasási készség szerint
	Munkaforma	Egyéni
	Módszerek	Néma olvasás
	Eszközök	Vers (1. feladat)

1. GYŰJTEMÉNY

Vágjátok ki a kártyákat!

Keverjétek össze!

Rakjátok egymás mellé az azonos jelentésűeket!

Nehéz kifejezések	Szómagyarázat
Nincs födeles, kéményes hajlok	nincs házam, lakásom
födeles	fedeles, tetős
hajlok	hajlékom
cserény	pásztorok vesszőből font kerítésű tanyája
paripa	ló
Szórén üli meg a lovat	nyereg nélkül ül rá
Ha ide vagy oda útam akad	ha valahová megyek
útam akad	amerre utam vezet , amerre megyek
Gyócs a gatyám, patyolat az ingem	
gyolcs	finomabb lenvászon
gatyám	nadrágom
patyolat	finom, puha szövésű anyag
rózsám	kedvesem, szerelmem

Összegzés (5 perc)

A	Tevékenység	A vers hangos olvasása (5 perc)
	Tanári instrukciók	Válassza ki a jelentkezők közül azt a néhány tanulót, akinek a bemutató olvasását meghallgatják. A hallottakat közösen értékeljék.
	Kiemelt készségek, képességek	Önmotiválás, szerepvállalás
	Célcsoport /A differenciálás lehetőségei	Lehet versszakonként is
	Munkaforma	Egyéni
	Módszerek	Hangos olvasás
	Eszközök	Vers

(TANULÁSMÓDSZERTAN)

A LYUKAS ZOKNI

MODULLEÍRÁS

A modul célja	Kép és szöveg kapcsolatán keresztül az önálló feladatvégzés előkészítése
Időkeret	15 perc
Ajánlott korosztály	6-7 év
Ajánlott megelőző és követő tananyag	Megelőző modul: - Követő modul: -
Modulkapcsolódási pontok	Tágabb környezetben: – Műveltségterületen/tantárgyon belül: <i>Magyar nyelv és irodalom</i> A tanulási képesség fejlesztése – Műveltségterületen/tantárgyon kívül: <i>Életvitel és gyakorlati ismeretek</i> Szűkebb környezetben: – Programtanterven belül: Tanulásmódszertan
A képességfejlesztés fókuszai	Az önálló feladatvégzés egyes lépéseinek megalapozása, megtapasztalása (kép és szöveg kapcsolata) Ok-okozati összefüggés Rendszerezés Az egyes tettek következményeinek belátása

MÓDSZERTANI AJÁNLÁS

Érdeemes a mesével részletesebben foglalkozni. Szituációs játékkal eljátszani a zokni és a lyuk párbeszédét, stb. A modulban hangsúlyos az önálló feladatvégzés megalapozása. Szánjunk elegendő időt a „Hogyan érdemes dolgozni?” „Hogyan dolgozzunk?” kérdések megbeszélésére.

TÁMOGATÓ RENDSZER

Felhasznált objektumok

Lázár Ervin: *A hétfejű tündér*, Móra Ferenc Könyvkiadó, Budapest, 1980

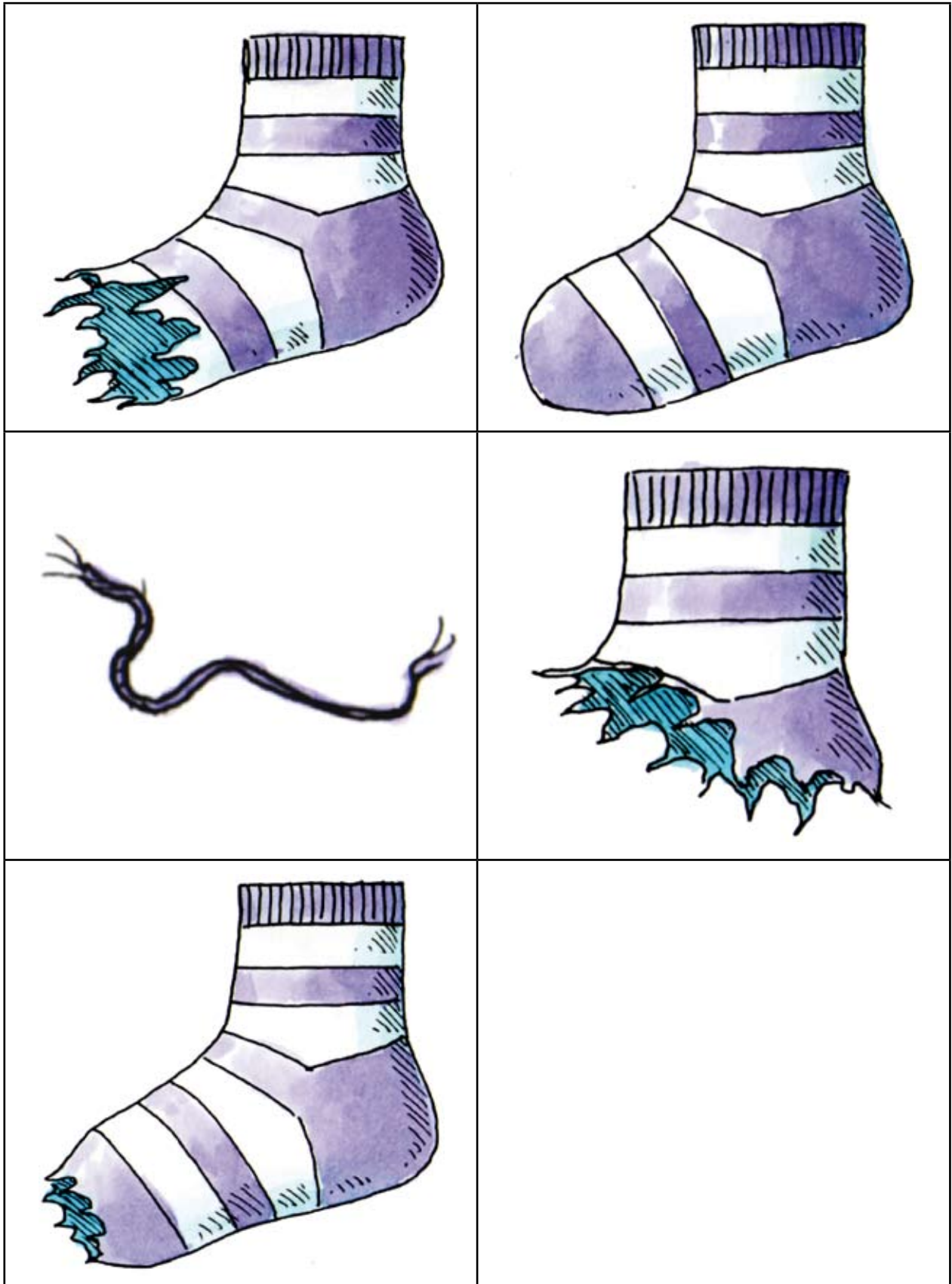
MODULVÁZLAT

Feladatfeldolgozás (15 perc)

A	Tevékenység	Eseménysor sorba rendezése
	Tanári instrukciók	<p>A mese elolvasása előtt hívjuk fel a figyelmüket arra, hogy figyeljék meg jól, mert a mesével kapcsolatos lesz a feladat. Felolvassuk a mesét.</p> <p>Hallgassuk meg az első reakciókat. Beszélgessünk a történetről. Tisztázzuk az ismeretlen szavakat, kifejezéseket.</p> <p>Ismertessük a feladatot!</p> <p>Tisztázzuk e feladatmegoldás menetét! Segítsük azokat, akiknek az olló használata gondot okoz!</p> <p>Kérjünk meg egy tanulóat, hogy mondja el az általa felállított sorrendet. Ha van más megoldás, olvassuk fel a mese vitatott rézeit, így bizonyosodva meg a helyes megoldásról.</p> <p>Figyeljünk arra, hogy ragasztás közben ne keveredjenek össze a képek. Segítsük a lemaradókat.</p> <p>Aki elkészült, kiszínezheti a képeket!</p>
	Kiemelt készségek, képességek	<p>Ok-okozati összefüggés</p> <p>Rendszerezés</p> <p>Az egyes tettek következményeinek belátása</p>
	Célcsoport/A differenciálás lehetőségei	–
	Munkaforma	<p>Frontális</p> <p>Páros</p>
	Módszerek	Cselekedtetés
	Eszközök	<p>Feladatlap</p> <p>1. gyűjtemény</p> <p>Olló</p> <p>Ragasztó</p>

1. FELADAT

Vágd ki a képeket!

2. FELADAT

Ragaszd ide a képeket az események sorrendjében!

1. GYŰJTEMÉNY

A LYUKAS ZOKNI

Volt egyszer egy lyukas zokni. Új korában nem akárki lehetett, mert előke-lő anyagból készült, és hetyke kék minták ékeskedtek rajta. De hát most már megöregedett. S mondom, volt rajta egy lyuk. Amolyan pöffeszkedő, cafran-gos szegélyű. Bent laktak egy rozoga szekrény legrozogább fiókjának legal-ján.

– Azért én szebb vagyok nálad - mondta a lyuk a zokninak.
 – Mi – csodálkozott a zokni –, még hogy szebb?! Mitől vagy szebb?
 – Mert átlátni rajtam – mondta a lyuk.
 – Ugyan – oktatta a zokni –, rajtam éppen az a szép, hogy nem vagyok át-látszó, s nézd meg a gyönyörűséges kék mintáimat!
 – És piszkos is vagy – folytatta a lyuk, fittyet hányva az oktatásra –, én bezzeg sohasem piszkolódom be.

Ezen a zokni elgondolkodott.

– Na ugye! – hangoskodott a lyuk. – Te is belátod. Nem is méltányos, hogy én ilyen kicsi vagyok, te meg ilyen nagy.

Fogta magát, nőtt egyet. Most már alig maradt valami a zokniból. Nagyobb volt a lyuk, mint a maradék zokni.

– Teljesen tönkreteszél – siránkozott a zokni.
 – Örülj, hogy ilyen gyönyörű lyukkal lakhatsz együtt – fölényeskedett a lyuk, és még nagyobbra nőtt.

– Jaj, megölsz! – kiáltott a zokni, és akkor a lyuk pöffeszkedve akkorára nőtt, hogy a zokniból nem maradt semmi. De ahogy eltűnt a zokni, úgy eltűnt a lyuk is. Mert ha zokni nincs, lyuk sincs.

Így aztán a nem létező lyuk most siránkozhat a nem létező zokni után.

Lázár Ervin: *A hétfejű tündér*, 70. old.